

Pennaspergilens historia

MAGNUS LUNDBERG

I synnerhet under 1920- och 1930-talet, men i viss mån fram till början av 1960-talet tillverkade flera pennbolag i Förenta staterna lätt omformade reservoarpennor som salufördes som aspergiler: Holy Water Sprinklers. Tanken var att präster enkelt skulle kunna ha med sig dem i fickan när de gjorde hem- eller sjukhusbesök. Jag kallar dessa föremål pennaspergiler.

BLÄCK OCH VIGVATTEN

Reservoarpennor började produceras i större skala vid 1800-talets slut. Grundidén var att föra bläck från en hålighets inuti en kolv via en bläckledare till ett stift och att samtidigt undvika stopp, läckage och plumpar. Ursprungligen fylldes pennorna på direkt i kolven med hjälp av pipett (*eyedropper-filler*). Efter hand utvecklades *self-filling pens*. Med hjälp av en yttre mekanism kunde användaren trycka in en gummisäck som gömde sig inuti kolven och därigenom skapa undertryck så att bläck flödade in. Mekanismen kunde t.ex. vara en liten hävarm (*lever-fillers*), en metallrektangel (*sleeve-fillers*) eller en tryckknapp (*button-fillers*). Alternativt användes olika pneumatiska mekanismer som inte krävde gummisäck. I begynnelsen var alla pennor tillverkade i svart hårdgummi (ebonit), men från 1920-talet började celluloid användas i tillverkningen, vilket ledde till en estetisk revolution. Pennor kunde då produceras i alla möjliga färger och former.¹

Till det yttre såg pennaspergilerna ut som ordinarie pennor, om än försedda med kors på kolv eller huv. Den stora skillnaden fanns under huven. Aspergilen hade inget stift. På kolvens topp satt istället ett skruvbart perforerat lock och genom hålen kunde vigvattnet spridas vid behov.

Det är inte enkelt att ens inventera pennaspergiltillverkare och -modeller, vilket är målet med denna artikel. Aspergilerna inkluderades sällan i pennbolagens kataloger och annonserades knappt, men det finns enstaka separata broschyrer och manualer. Den viktigaste källan är föremålen i sig själva. Som underlag har jag använt aspergiler från min egen samling (MLS), men också tagit hjälp av andra samlare. Dessutom har jag gått igenom försäljnings- och auktionskataloger. Idag är pennaspergiler ovanliga föremål. De flesta modeller som jag registrerat finns bara i enstaka kända bevarade exemplar.²

Studien är kronologiskt disponerad. Den inleds på 1920-talet då de första modellerna kom ut på marknaden. 1930-talet var något av en guldålder, medan enstaka modeller tillverkades efter kriget. Minst åtta företag, samtliga i Förenta staterna, producerade pennaspergiler. De inkluderade såväl mindre bolag som några av de riktigt stora aktörerna: Parker och Waterman. Dessa två företag var också de enda som tillverkade aspergiler under efterkrigstiden. Förutom de identifierade fabriken har jag funnit enstaka exemplar utan känd tillverkare, så kallade »no-name pens».³

MATRE

Den 1 november 1921 lämnade Victor G. Matre, som representant för företaget Matre & Company i Chicago, in en patentansökan för en »Pocket Holy-Water Fountain.» Föremålet var redan i produktion men bolaget ville säkra uppfinningen. I sin ansökan argumenterade Matre för dess fördelar.

1 För en detaljerad introduktion på svenska, se Magnus Lundberg, *Reservoarpennor: Design, teknik och historia*, 2023, som finns tillgänglig på www.mag-nuslundberg.net

2 Av de databaser som dokumenterar försäljningar av antikviteter är www.worthpoint.com den största. I nuläget (2024) innehåller den uppgifter om närmare 850 miljoner föremål. I referenser anger jag Worthpoint samt föremålsnummer.

3 Se Worthpoint # 1830043556 och # 1858886758 samt »Fountain Pen Surprises», www.munsonpens.wordpress.com/2012/10/22/fountain-pen-surprises/

Den var inte skrymmande utan enkel att bära med sig, speciellt eftersom den var försedd med ett clips. Han framhöll också att aspergilen tydligt påminde om en reservoarpenna och kunde tillverkas av samma material och med samma mekanismer som vanliga pennor. Patentet godkändes 19 juni 1923 och samma år registrerades varumärket Fountainette.⁴

I annonser i kyrklig press presenterade Matre & Company sig som »importers and manufacturers of church goods and religious articles.» Bland de egenproducerade storsäljarna fanns ett inbrottssäkert tabernakel, Eucharistic Tabernacle Safe, och vid sidan om tillverkningen av liturgiska föremål drev företaget ett boktryckeri.⁵

De två Fountainette-aspergiler jag haft möjlighet att studera är *eyedropper-fillers* i svart ebonit med skruvbart perforerat lock överst på kolven och ett guldfärgat kors på huvens topp. Även om grundformen är densamma skiljer sig exemplaren åt. Det ena har guldfärgat clips och ett brett guldfärgat band på huvan som graverats med ägarens initialer. Det andra saknar band och har ett silverfärgat clips med blomornament.⁶

I *The Ecclesiastical Review* 1922 meddelade firman The Kaufer Co. med butiker i Seattle och Tacoma att de saluförde en »Pocket Holy Water Fountain.» Bolaget hade en liknande inriktning som Matre men ingen egen tillverkning. Aspergilen på bilden i annonsen har klara likheter med Matres, men inte så stora att vi utan tvekan kan dra slutsatsen att det är deras, även om det är mycket troligt.⁷

Fig. 1. Fountainette, ca. 1925 (MLS).

Ingen annan känd pennaspergil har försetts med Victor G. Matres patentnummer och det han patenterade var snarast en grundläggande idé, inte en produkt. Genom små förändringar, speciellt andra påfyllningsmekanismer, kunde idén användas av andra tillverkare utan att det blev fråga om patentintrång. Det var också det som skedde.

PICK PEN

Pick Pen Company i Cincinnati, Ohio grundades omkring 1923. Företagets historia var problemfylld. Det drabbades av flera förödande bränder-celluloid är lättantändligt—och blev inblandat i patenttvister som till slut drev företaget i konkurs 1936, men då hade produktionen redan varit mycket begränsad i flera år.⁸

The Ecclesiastical Review innehåller annonser för en Pick-aspergil redan 1924.⁹ Den avbildade modellen, märkt Exceptional, är ett exempel på den första grundtyp som jag identifierat. Det är en *eyedropper-filler* med clips som först tillverkades i ebonit och sedan i celluloid, och jag har sett exemplar såväl med som utan guldfärgat band

4 För patentansökan med ritning, se US1459230A (tillgänglig via www.patents.google.com). För U.S. Trademark 166951 (Fountainette), daterat 27 mars 1923, se *Official Gazette of the United States Patent Office* 308 (1923), s. 675.

5 Se annonser i t.ex. *Polk's Chicago Directory*, Chicago 1923, s. 434 och *The Official Catholic Directory for the Year of Our Lord* 1926, New York 1926, s. 137. Den senare omnämner explicit Fountainette.

6 Det enda kända exemplaret av modellen med silverfärgat clips finns i min samling (MLS). Det andra såldes på auktion i början av 2020-talet, se Worthpoint # 519163810.

7 *The Ecclesiastical Review* 67:6 (1922), annonsdel utan paginering.

8 För Pick Pen Companys komplicerade historia, se Jonathan Veley, »Nobody's Luck is that Bad», www.leadheadpencils.blogspot.com/2021/05/nobodys-luck-is-that-bad.html.

9 *The Ecclesiastical Review* 71:4 (1924), annonsdel utan paginering.

kring kolven.¹⁰ Den andra huvudtypen är betydligt mer strömlinjeformad och tillverkades i gråsvart-röd celluloid. Den bär alla tecken på att vara tillverkad i början av 1930-talet. Pick tycks alltså ha producerat aspergiler under en stor del av sin verksamhetstid.¹¹

POSTAL PEN

Omkring 1925 började det New York-baserade företaget Postal Pen Co. tillverka reservoarpennor. De såldes endast via postorder och företaget annonserade främst i studenttidningar. De försökte kombinera god kvalitet med låga priser. Samtliga kända pennor är tillverkade i celluloid och har en till större delen transparent kolv, vilket gjorde att användaren enkelt kunde se när det var dags att fylla på bläck.

Postal Pen saluförde också en aspergil, men jag har inte sett den omnämnas i tidningsannonser och kataloger saknas. Den enda källan till dess existens är uppgifter om ett exemplar som en pennhandlare i Förenta staterna sålde i mitten av 2010-talet. Den är tillverkad i svart celluloid och har ett lock med fem hål istället för stift. Formen är densamma som bolagets pennors, men aspergilen har inga transparenta partier. Det är en *bulb-filler*; en enkel mekanism med en gummituta placerad i direkt anslutning till reservoaren. 1928 upphörde pennannonserna och det tycks som om Postal Pen samtidigt avvecklade verksamheten.¹²

WATERMAN

I slutet av 1920-talet tillverkade L.E Waterman Pen Company, grundat i New York 1883 en aspergil. Det var en stor *eyedropper-filler*. Liksom motsvarande penna har den beteckningen 75, men till skillnad från pennan förekommer aspergilen inte i Watermans kataloger trots att de i övrigt

är mycket omfattande och detaljerade. Den enda källan till kunskap är de fåtaliga bevarade exemplaren. Förutom modell 75, finns det också enstaka exemplar med *lever-filler*, t.ex. 52, 56 och möjligen också 54.

Fig. 2. Waterman 75, sent 1920-tal (MLS).

Aspergilen är tillverkad i svart ebonit och har ett ingraverat vitt kors ovanför det silverfärgade clipset. Det finns inga kända korsprydda Watermanpennor av detta slag, så aspergilen verkar inte ha varit en del av ett speciellt set avsett för präster, utan sålts som ett separat föremål. Kolven som skulle fyllas på med hjälp av pipett täcktes av ett skruvbart lock med fem små hål.¹³

LEBOEUF

LeBoeuf Fountain Pen Company Inc. grundades 1921 i West Springfield, Massachusetts. Det var med stor säkerhet det första bolag som framställde reservoarpennor i celluloid, men affärerna gick allt sämre och verksamheten lades ned efter ett drygt decennium. 1934 startade en av de tidigare ägarna ett nytt bolag: Eugene LeBoeuf Company Ltd.¹⁴

Det var detta bolag som 1934 började tillverka en pennaspergil i celluloid. Den var en *sleeve-filler* och användaren tryckte en liten avlång metallstav mot gummisäcken för att fylla den. Aspergilen var försedd med ett brett eller två smalare guldband och ett väl tilltaget välvt korsformat guldclips. Kolven var märkt »Holy Water Sprinkler». Enligt

10 Worthpoint # 4729661661. Jag tackar också Gabriel Galicia Goldsmith för fotografier av en Pick-aspergil som återfinns i hans samling.

11 Worthpoint # 482757524.

12 Worthpoint # 424018911. Om företaget, se Richard Binder, »Profile: The Postal Reservoir Pen», www.richardspens.com/ref/profiles/postal.htm. Binder nämner dock inte aspergilen.

13 Bilder av olika pennmodeller i 70-serien finns i Max Davis & Gary Leary, *Waterman Past and Present; The First Six Decades*, 2008, vol. 1, s. 57. Förutom ett exemplar i MLS har jag endast sett två andra, båda i Gary och Myrna Learys försäljningskataloger: 45 (2007) respektive 77 (2015), se www.gopens.com. Ett exemplar av Waterman 52 Holy Water Sprinkler finns i MLS. Den enda kända 56-modellen försålades av Pen Kingdom 2024 (# 24DLUI).

14 Om de olika LeBoeuf-företagen, se Chris Odgers, »LeBoeuf: A Mystery Revealed», *Pen World* 6:3–4 (1993).

en reklamfolder tillhandahölls aspergilen i tre färger: »Black», »Gray Pearl» respektive »White Pearl» och levererades i en silverfärgad ask märkt »Holy Water Asperges by LeBoeuf.»¹⁵

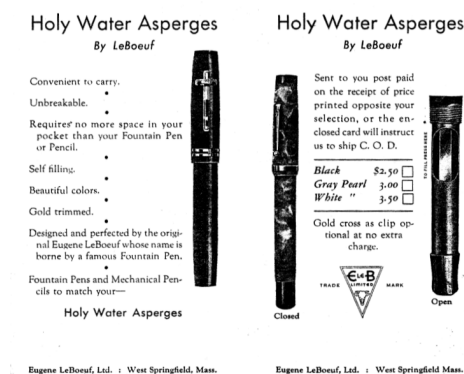

Fig. 3. LeBoeuf broschyr, 1934 (www.pencollectorsof-america.org/reference-library/d-o).

Företaget lades ned redan 1935 eller möjligen 1936 och antagligen såldes inte många aspergiler under denna korta tid. Idag kommer i och för sig enstaka exemplar ut på marknaden, men alla verkar ha samma proveniens: en kartong med några dussin fabriksnya svarta aspergiler som en grupp pennhandlare kom över i början av 1990-talet och som sedan såldes vidare i samlarkretsar. Övriga färger är exceptionellt sällsynta. Jag har bara sett ett exemplar i »Gray Pearl» och inget i »White Pearl.»¹⁶

ROYAL

Royal Pen Manufacturing Corporation, som var ett litet bolag i Providence, Rhode Island, tillverkade i början av 1930-talet en aspergil i svart ebonit. Den

hade en bred guldfärgad ring och liksom LeBoeufs modell var den prydd med ett stort välvt korsformat clips, men Royals version var mer elaborerad och bar inskriptionen »Asperges me Domine.» Jag har också sett ett exemplar med silverfärgat band och clips. Det är en *bulb-filler* och kolven har ett guldfärgat lock med ett korsformat hål.¹⁷ Royal-aspergilen tillverkades av någon anledning också under namnet Welsh. Det enda exemplaret av en Welsh-aspergil jag har sett har samma välvda typ av kors med inskription, men försedd med en silverfärgad huv.¹⁸

Fig. 4. Royal Pen, tidigt 1930-tal (MLS).

Tillverkningen av snarlika aspergiler i Providence, Rhode Island fortsatte genom Doyle Manufacturing Company. Det välvda korset med inskriptionen är detsamma, men det är en smalare *lever-filler* i celluloid med silverfärgad metallhuv. Sammantaget tyder detta på att den tillverkades i slutet av 1930-talet.¹⁹

PARKER

Parker är antagligen det mest välkända pennmärket. Företaget grundades 1888 i Janesville, Wisconsin och kom med tiden att öppna filialer i Kanada, Storbritannien och Danmark. Efter framgångar med Duofoldmodellen under 1920-talet, tillverkade Parker under perioden 1932–1947

15 Broschyren »Something New by Leboeuf: Holy Water Asperges» [1934], skannat exemplar tillgängligt genom www.pencollectorsofamerica.org/reference-library/d-o/

16 Uppgift från David Nishimura som var en av de pennhandlare som köpte innehållet i kartongen. Förutom ett exemplar i MLS, se Worthpoint # 3935158785 och 4579735363 samt David Nishimura Vintage Pens and Writing Equipment # 13916. Den enda exemplaret i »Gray Pearl» jag har sett såldes av Bonhams auktionshus i San Francisco, 30 mars 2014, # 4168 (se www.bonhams.com).

17 I MLS har jag förutom ett exemplar av aspergilen också ett informationsblad och ett visittkort från Royal, jämför Worthpoint # 142548602.

18 Jag tackar David Nishimura för fotografier av Welsh-aspergilen.

19 Se Worthpoint # 535447198.

modellen Vacumatic, en randig halvtransparent penna i celluloid. Den hade en pneumatisk mekanism. Genom att användaren skruvade av blindhättan och tryckte in en spak i metall eller plast skapades undertryck genom en så kallad diafragma inuti kolven.

1935 introducerade Parker en Vacumatic-aspergil i oversize-formatet. Den såg ungefär ut som en vanlig penna i semitransparent celluloid, men på toppen av huven fanns ett lätt upphöjt guld kors och kolven var tydligt märkt »Parker Holy Water Sprinkler.» Istället för stift hade den ett lock med fyra små hål överst på kolven och den levererades i en speciell ask märkt »The Parker Holy Water Sprinkler.»²⁰

Även om inga försäljningssiffror är tillgängliga påstod företaget att aspergilerna åtminstone inledningsvis var populära. I *Parkergrams*, en kvartals-tidskrift som sändes ut till försäljningsagenter, skrev direktör George S. Parker i slutet av 1935: »Already a large number of these Sprinklers have been sold in all parts of the world. Our London Office, for instance, just told us that they had an inquiry from Ireland for five gross of these and sent in an order for several dozen preliminary to the expectant order.» Parkers förhoppningar om försäljningsframgångar var höga och han menade att aspergilerna inte bara borde attrahera präster utan också lekfolk: »Many Catholic families are provided with Holy Water in the home, and there is no more convenient way of keeping this than with one of the Holy Water Sprinklers, so that the use of these Sprinklers are not confined solely to the priest.»²¹

Vacumatic-aspergilen producerades i två färger: »Laminated Black» och »Emerald Green». Under de första åren tillverkades den i Oversize-formatet, men det finns också enstaka exemplar i andra generationens Senior Maxima-format som kan dateras

till 1938 och 1939. Det existerar också kanadensisktillverkade exemplar i »Burgundy Pearl» och »Silver Pearl», som inte återfinns i någon katalog, men det var inte ovanligt att Parker i Kanada gjorde självständiga prototyper.²²

Fig. 5. Parker Vacumatic, ca. 1935 (MLS)

Idag är Vacumatic-aspergiler exceptionellt sällsynta, speciellt i andra färger än svart. Inte ens specialinriktade samlare som varit aktiva i flera decennier har sett fler än enstaka exemplar av den svarta modellen och oftast inget i övriga färger.²³ Att de är så sällsynta idag är märkligt. Även om aspergilen antagligen inte blev den försäljnings-succé som Parker hoppades på fanns den ändå i sortimentet i minst fyra år.

CHILTON

Chilton Pen Company grundades i Chicago 1925 men flyttade i början av 1930-talet verksamheten till Long Island, New York. Produktionen upphörde i slutet av decenniet. Företaget blev känt

20 David Isaacson »Parker Holy Water Sprinkler and Thermometer», *Fountain Pen Journal* 5:2 (2019), s. 14–17 och Geoffrey Parker, David Shepherd & Dan Zazove, *Parker Vacumatic*, 2008, s. 108.

21 George S. Parker, »From Mr. Parker's Pen», *Parkergrams* 1935:3, s. 18. Det finns också en liten broschyr som introducerar modellen och innehåller beställningsuppgifter. Den är avbildad i Parker, Shepherd & Zazove 2008: 108.

22 Worthpoint # 127762670 och # 498240015 samt Vacumania Fountain Pen Sales # 4061 (se www.vacumania.com). Samtliga dessa modeller som sålts under det senaste decenniet är svarta. De enda kända kanadensiska prototyperna finns i David Isacssons samling (Isacsson 2019, s. 16–17). Det enda gröna exemplar jag sett finns i Luiz Oliveira Leites samling, se www.oldfountainpensjustforfun.blogspot.com/2014/02/the-holy-water-sprinkler-vacumatic.html

23 Eftersom det finns många som samlar Parker Vacumatic är de aspergiler som trots allt kommer ut på marknaden mycket kostsamma, i regel drygt 1000 dollar.

för sina stilrena pennor i svart och vinrött med inlagda geometriska mönster i sterlingsilver. Dessa pennor var försedda med en mycket komplex pneumatisk påfyllningsmekanism (*wing-flow*) och det var antagligen kostnaderna för den som drev bolaget i konkurs.

Chiltons pennaspergil producerades i mitten av 1930-talet, men jag har inte återfunnit den i kataloger eller annonsmaterial. Det är en sober svart modell i celluloid med clips och med ett elegant inlagt kors i sterlingsilver på framsidan av kolven och ytterligare ett på baksidan av huven. Vigvattnet fylldes på med Chiltons pneumatiska mekanism. Aspergilen såldes också i set med reservoarpenna och blyertsstiftpenna som även de var korsprydda, men alla tre är exceptionellt sällsynta idag.²⁴

WATERMAN: 1940-TALET

Förutom den modell som tillverkades under slutet av 1920- och början av 1930-talet finns en Watermanaspergil från sent 1940-tal. Idag är den mycket sällsynt och jag har endast kunnat identifiera två exemplar. Den är en *lever-filler* i svart celluloid, försedd med silverfärgad metallhuv.²⁵

Aspergilen är prydd med samma typ av kors som finns på de Watermanpennor som tillverkades från och med 1947 och var avsedda för präster och ordenssystrar: Cleric respektive Cloister. Den verkar dock inte ha varit en del av pensetet Cleric utan såldes separat. Till skillnad från pennorna känner jag inte till några annonser där aspergilen förekommer. De kyrkligt inriktade skrivverktygen annonserades istället oftast tillsammans med Watermans vita pennset avsedda för läkare respektive sjuksköterskor, vilka bestod av reservoarpenna, blyertsstiftpenna och en termometer gömd inuti en pennkropp.²⁶

Fig. 6. Waterman Cleric och Cloister, Watermans katalog 1947 (www.pencollectorsofamerica.org/reference-library/waterman)

PARKER: 1960-TALET

Nästan tre decennier efter Vacumatic-modellen, i samband med Andra vaticankonciliet öppnande 1962, lanserade Parker en ny pennaspergil. Den var en del av deras strömlinjeformade VP-serie, där förkortningen stod för Very Personal. På utsidan såg den ut som en helt vanlig penna men när användaren tog av huven uppenbarade sig en liten nattvardskalksliknande guldfärgad topp, som var försedd med ett hål varifrån vigvattnet kunde spridas. Det var den mest elaborerade pennaspergilen dittills. Användaren fyllde den genom att sänka ned mekanismens tunna rör i vattnet och trycka på en metallrektangel några gånger. Systemet var dock mycket ömtåligt och redan 1964 tog Parker VP-serien ur produktion.²⁷

Om direktör Parker på 1930-talet trott att aspergiler också skulle attrahera lekfolk var målgruppen på 1960-talet klerikal eller rättare sagt var den församlingsbor som letade efter en lämplig gåva till en präst. I annonser beskrevs aspergilen som »an exceptional gift for the clergy» och »a gift of significance, most thoughtful, most acceptable, most appreciated.» Det var helt enkelt den ultimata prästgåvan.²⁸

24 Se Richard Binder »Profile: The Chilton Wing-flow», www.richardspens.com/ref/profiles/wing_flow.htm. En annan chiltonaspergil är avbildad i Stuart Schneider & George Fischler, *The Illustrated Guide to Antique Writing Instruments*, Atglen 1997:37.

25 Jag tackar Gabriel Galicia Goldsmith för fotografier av denna modell. Se också Worthpoint # 4592458622.

26 Waterman catalog 1947, skannat exemplar tillgäng-

ligt via www.pencollectorsofamerica.org/reference-library/waterman/

27 En noggrann beskrivning av VP-aspergilen finns i artikeln »Holy Water Sprinkler», *Writing Equipment Society Journal* 89 (2010), s. 50–52.

28 Se reklammaterial avbildat i »Holy Water Sprinkler» 2010: 52.

AVSLUTNING

Fig. 7. Parker VP, ca. 1965 (MLS)

VP-aspergilen tillverkades endast i svart hårdplast, men det fanns två olika typer av guldfärgad gravyr på kolven: ett stiliserat kors respektive ett kristusmonogram. De tillverkades även med två huv varianter: en i rostfritt stål med guldfyllt clips och en med guldblåterad huv. Aspergilerna såldes ibland tillsammans med matchande reservoar- och blyertsstiftpennor.²⁹ Det vanliga verkar dock ha varit att den såldes separat; det finns särskilda askar bevarade. Av de aspergiler man trots allt ser på marknaden är Parker VP utan tvekan den vanligaste; av de försäljningar jag registrerat står den för drygt 80 procent av antalet.

VP var dock inte den sista Parkerrelaterade aspergilen. I slutet av 1990-talet tillverkade pennmakaren L. Michael Fultz i Chicago en aspergilinsats med en nattvardskalkliknande topp som alltså tydligt påminde om aspergilerna från 1960-talet. Insatsen kunde monteras på Parker Duofold International, en ny pennserie inspirerad av den bästsäljande Duofoldmodellen från mellankrigstiden. 90-talsaspergilen var alltså ingen ren Parkerprodukt, men tillverkades med företagets tillstånd.³⁰

Denna korta studie av pennaspergilens historia har framförallt bestått av en inventering av tillverkare och modeller. Vi kan inte veta något om hur stor produktionen var och hur populära föremålen blev. Vad vi vet är att nästan samtliga modeller producerades under en mycket begränsad tid, ofta bara något år och att de inte marknadsfördes speciellt aktivt, inte ens i kyrklig press.

Oavsett hur många aspergiler som tillverkades och såldes är det ett faktum att nästan alla modeller är exceptionellt ovanliga idag. En anledning är antagligen att pennaspergiler var prästens och inte kyrkans egendom och att de dessutom ofta var ingraverade med prästens namn, vilket kan ha inneburit att de rensats bort. Andra kan säkert ha försvunnit då antikhandlare inte förstått vad det var för något utan trott att det var en trasig reservoarpenna.

De aspergiler som trots allt kommer ut på marknaden är å andra sidan oftast i väldigt gott skick. De kan betraktas som *new old stock* eller sägas vara i *mint condition*, det vill säga del av ett gammalt varulager som förblivit osålt eller att inget tyder på att de någonsin använts.

En fråga som nästan automatiskt inställer sig är om några präster som hade såväl aspergil som reservoarpenna i fickan lyckades ta fel och sprida bläck över föremål och personer. Jag har åtminstone funnit ett dokumenterat fall. År 1930 skulle en katolsk missionär verksam i New Mexico välsigna ett brudpar och blandade då ihop sin pennaspergil med den reservoarpenna han skulle använda för att underteckna vigselbeviset. Brudgummen fick bläck både i ansiktet och på skjortan. Enligt notisen var brudgummen stoisk, gästerna roade och prästen skämdes.³¹ Klerikal rädsla för att bläckrelaterade olyckor skulle inträffa invärkade möjligen menligt på såväl produktionen som konsumtionen av pennaspergiler.

29 Samtliga varianter är avbildade i »Holy Water Sprinkler» 2010, s. 50–52.

30 Worthpoint # 290454770.

31 *The Indian Sentinel* 11:1 (1930–1931), s. 19.